

กระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์: กรณีศึกษาการแปลกวีนิพนธ์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์*

รัชฎาพร โชคสมบัติชัย**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการแปลกวีนิพนธ์ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (CDA) ของฟาน ไตจ์ (Van Dijk, 2009) ซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกด้านอุดมการณ์และการใช้ภาษา มาสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพื่อถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ในกวีนิพนธ์ ผลการศึกษาคือกระบวนการแปลกวีนิพนธ์อีกแนวทางหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเทียบเคียงควบคู่กันในสองด้าน ได้แก่ ใจความสำคัญ และวรรณศิลป์ โดยมีตัวอย่างการแปลกวีนิพนธ์ “มารแม่่ว”

---

* การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาเรื่อง “กระบวนการแปลกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตลักษณ์ ดีผดุง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ติดต่อได้ที่: rch.lake@gmail.com

สมานฉันท์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นภาษาอังกฤษ ประกอบการศึกษา
การทำงานของกระบวนการแปลนี้

คำสำคัญ : กระบวนการแปล; การแปลกวีนิพนธ์; วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์;
อังคาร กัลยาณพงศ์

Critical Discourse Analysis Translation Process: Translation of Angkarn Kalayanaphong's Poem*

Ruchdaporn Choksombatchai**

Abstract

This research is an attempt to develop a translation process to convey meaning as well as rhetoric of the source poem. Van Dijk's Critical Discourse Analysis - CDA sees the importance of individuality in ideology and language use. Following the concept, CDA Translation Process was constructed. In addition, to study the process, an experimental demonstration was conducted to translate one of Angkarn Kalayanaphong's poem into English. Thus, this research is the developing and studying of CDA Translation Process, which renders - at the same time - two equivalences; the main idea and rhetorical figures.

---

* This article is part of the author's M.A. thesis entitled, "Translation Process of Angkarn Kalayanaphong's Poetry Through Critical Discourse Analysis", Associate Professor Dr. Sujaritlak Deepadung as an advisor.

** Master's Student, Language and Culture for Communication and Development, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, e-mail: rch.lake@gmail.com

Keywords: Angkarn Kalayanaphong; Critical Discourse Analysis; CDA;
Poetry Translation; Translation Process

1. บทนำ

กวีนิพนธ์กล่าวถึงเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อผ่านวรรณศิลป์ ขณะที่การแปลกวีนิพนธ์อาจให้ความสำคัญกับถ่ายทอดเนื้อหาหรือความหมายเพียงอย่างเดียว หรืออาจรวมถึงการถ่ายทอดความไพเราะที่เกิดจากโครงสร้างของฉันทลักษณ์ แต่ไม่ได้คำนึงถึงการถ่ายทอดวรรณศิลป์เฉพาะตัวของกวีที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ต้นฉบับ ดังที่เลอเฟอแวร์ (Lefevere, 1975. as cited in Bassnett, 2014) และสัญญาวิ สายบัว (สัญญาวิ, 2553) ได้รวบรวมกลวิธีการแปลกวีนิพนธ์ไว้ซึ่งแจกแจงได้เป็น การถ่ายทอดเฉพาะเนื้อหา ได้แก่ การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบตีความ การแปลเป็นร้อยแก้ว การแปลเป็นกลอนเปล่า และการถ่ายทอดเนื้อหาพร้อมโครงสร้างฉันทลักษณ์ ได้แก่ การแปลด้วยเสียง การแปลด้วยจังหวะ การแปลด้วยสัมผัส การถ่ายทอดดนตรีของบทกวี จึงอาจกล่าวได้ว่าฉบับแปลนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบ แต่ขาดรรถรสและความเข้าใจในวรรณศิลป์เฉพาะในกวีนิพนธ์แต่ละบท ฉบับแปลจึงควรสร้างความเทียบเคียงด้านความหมายและวรรณศิลป์ไปพร้อมกัน แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์และการใช้ภาษาของปัจเจกบุคคล ได้แก่ แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ - CDA ของ ฟาน ไดก์ จึงสอดคล้องกับการสร้างความเทียบเคียงสองด้านดังกล่าว และเหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการแปลกวีนิพนธ์

2. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ ฟาน ไดก์: ความเป็นปัจเจกในสองระดับ

มิเชล ฟูก็อดต์ (Michel Foucault) สนใจวาทกรรมที่เป็นระบบของกฎและการกีดกันอันนำไปสู่การวางโครงสร้างระเบียบวินัย ฟูก็อดต์ศึกษาหลักการที่ปรากฏ

อยู่ในวาทกรรม และกระบวนการประกอบสร้างวาทกรรมใหม่ โดยคำนึงถึงบริบททางสังคม ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานความรู้และโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงภายในสังคมนั้น ทำให้เกิดวาทกรรมหลากหลายที่ขาดความต่อเนื่อง (Felluga, 2015: x-xi, 85) วาทกรรมในความหมายของฟูโกต์จึงหมายถึงความรุนแรงที่ผู้สร้างวาทกรรมบังคับใช้ต่อผู้อื่น (Felluga, 2015: 85) มุมมองต่อวาทกรรมของฟูโกต์นี้มีอิทธิพลต่อปริเจทวิเคราะห์ (Discourse Analysis) (Felluga, 2015: 85) แนวหน้าที่นิยม (Functionalism) ที่วิเคราะห์ภาษาในบริบทการใช้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 4-5) วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ก็เป็นแนวทางหนึ่งของปริเจทวิเคราะห์ ที่พิจารณาบริบททางสังคม เพื่อให้เห็นนัยในวาทกรรม (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 27-28) ดังจะได้กล่าวต่อไป

แฟร์คลัฟ และวัตคิง (Fairclough & Wodak, 1997 อ้างถึงใน Van Dijk (ed.), 2007; Van Dijk (ed.), 2011) เสนอหลักการ 7 ประการของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ กล่าวคือ

หลักการที่ 1: วาทกรรมเป็นการกระทำทางสังคม

หลักการที่ 2: วาทกรรมเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แฝงอยู่ในการใช้ภาษา รวมถึงอำนาจเชิงวาทศิลป์ที่ทำให้คนหม่อมมากคล้อยตามได้

หลักการที่ 3: วาทกรรม และ สังคมและวัฒนธรรม ประกอบสร้างซึ่งกันและกัน

หลักการที่ 4: วาทกรรมเป็นกระบวนการเชิงอุดมการณ์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ โดยอาจอิงจากความเป็นจริงหรือไม่ก็ได้

หลักการที่ 5: วาทกรรมเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ บริบทจึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงแต่ละวาทกรรม จนกลายเป็นความรู้เชิงสังคมและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์เป็นการมองปัญหาสังคมผ่านการวิเคราะห์ภาษาและสัญญาณ ผนวกกับมุมมองที่หลากหลาย

หลักการที่ 7: การวิเคราะห์วาทกรรมขึ้นกับการตีความและการอธิบายตามแต่ละบุคคลและบริบท ซึ่งการอธิบายอาจแปรเปลี่ยนตามเจตนาของผู้อธิบาย

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ฟาน ไดจ์ ให้คำจำกัดความของวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ว่า เป็นการรื้อโครงสร้างวาทกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยศาสตร์ที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องอยู่ในวาทกรรมนั้น เพื่อเผยให้เห็นความหมายโดยนัยหรือความหมายที่ต่างออกไปที่แอบแฝงอยู่ให้เด่นชัด โดยหวังว่าจะทำให้เกิดการตระหนักรู้และการเปลี่ยนแปลงในสังคม (Van Dijk, 2007; 258-284; Van Dijk, 2011, 366-374) วาทกรรมในความหมายของฟาน ไดจ์ครอบคลุมทั้งข้อเขียนและคำพูด (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) ที่ฟาน ไดจ์ เรียกว่า text and talk (Van Dijk, 2009) และเนื่องจากวาทกรรมมีบริบท (Context) หรือสถานการณ์ทางสังคมประกอบอยู่ด้วยเสมอ วาทกรรมจึงเป็นสถานการณ์การสื่อสาร ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ทางสังคม และความเข้าใจวาทกรรม (Van Dijk, 2008, 17) แต่บริบทของฟาน ไดจ์ ไม่ใช่ภาพรวมของสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม แต่เป็นการตีความของแต่ละบุคคลผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์การสื่อสารผ่าน Context Model (Van Dijk, 2008, 24) หรือ ภาพบริบทในความคิด (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 47) หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นการตีความของผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร ซึ่งขึ้นกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนที่หล่อหลอมเป็นตัวตนอันเป็นปัจเจกของบุคคลนั้น บริบทหรือสถานการณ์ทางสังคมจึงไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อวาทกรรม แต่เป็นการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านภาพบริบทในความคิด (Context Model) (Van Dijk, 2009, 4/16/24/76-77) ฟาน ไดจ์จำแนกภาพบริบทในความคิด (Context Model) ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับมหภาค (Van Dijk, 2009, 116-124, 250) และระดับจุลภาค (Van Dijk, 2009, 116-124, 250) ระดับมหภาคหมายถึงภาพบริบทในความคิดระดับสังคมที่แสดงถึงอุดมการณ์และสะท้อนถึงความรู้พื้นฐานร่วมกันในสังคม รวมถึงสังคมย่อยในสังคมใหญ่และสังคมต่างวัฒนธรรม ระดับจุลภาคหมายถึงการใช้ภาษาในวาทกรรมของปัจเจกบุคคล การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ได้นำภาพบริบทในความคิดสองระดับ

ของ ฟาน ไดก์ มาประยุกต์ใช้ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) โดยปรับเปลี่ยนระดับมหภาคเป็นการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างความหมายระดับตัวบท (Semantic Macro Structure) หรืออีกนัยหนึ่งคือ ใจความสำคัญ ส่วนระดับจุลภาคเป็นการวิเคราะห์วัจนกรรมและความหมายในระดับถ้อยคำ (Local Speech Act and Local Meaning) ได้แก่ คำศัพท์ (Lexicon) โครงสร้างประโยค (Local Syntax) และกลวิธีทางวาทศิลป์ (Rhetorical Figures) (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, 63-64) หรืออีกนัยหนึ่งคือ วรรณศิลป์ นอกจากนี้ ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งอาจทำให้เกิดสถานการณ์การสื่อสารอื่นๆ ตามมา ที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้เช่นกัน ฟาน ไดก์ จึงให้ความสนใจเรื่องการผลิตซ้ำ (Van Dijk, 2008, 8) หรือการส่งต่อวาทกรรม ซึ่งต้องผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้ผลิตซ้ำ กล่าวได้ว่าวาทกรรมดั้งเดิมได้รับการตีความใหม่โดยผู้ผลิตซ้ำ และมีผู้ผลิตซ้ำเป็นศูนย์กลาง

ขณะที่ปริเจทวิเคราะห์และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์อื่นมองวาทกรรมในระดับสังคม วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ มองลงไปในระดับปัจเจกบุคคล และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ เชิงภาษาศาสตร์ ยังวิเคราะห์ใจความสำคัญควบคู่กับการใช้ภาษา จึงสอดคล้องกับแนวทางการแปลกวีนิพนธ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดความหมายควบคู่กับวรรณศิลป์ นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับข้อเขียนและคำพูดในระดับปัจเจกบุคคล เป็นการคำนึงถึงวรรณศิลป์เฉพาะตัวของกวี และการตีความของผู้แปล ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ส่งต่อวาทกรรมผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้แปล วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไดก์ จึงเหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการแปลกวีนิพนธ์เพื่อถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์

3. การสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

จากแนวคิดของ ฟาน ไจก์ ประกอบกับการนำมาประยุกต์ใช้เชิงภาษาศาสตร์ สามารถนำมาพัฒนากระบวนการแปลกวีนิพนธ์จากแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ ฟาน ไจก์ (Van Dijk, 2009) โดยมีลำดับการพัฒนากระบวนการแปลดังนี้

3.1 กระบวนการสื่อสารของการแปล

กวีนิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้ส่งสาร คือ กวี ไปยังผู้รับสาร คือ ผู้อ่าน โดยมีกวีนิพนธ์เป็นสื่อกลาง เมื่อกวีนิพนธ์ได้รับการแปล หมายความว่า ผู้อ่านได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับสาร เป็นผู้ส่งสาร หรือ ผู้แปล ซึ่งทำหน้าที่ส่งต่อสารที่ผู้แปลสร้างขึ้นมาจากต้นฉบับ คือ บทแปล แล้วส่งต่อให้กับผู้อ่านในภาษาปลายทาง

ภาพที่ 1. แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของการแปลกวีนิพนธ์

กระบวนการแปลจะเริ่มจากกระบวนการสื่อสารต้นฉบับ หรือการอ่าน คือ ผู้อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการเปลี่ยนบทบาทจากผู้อ่านเป็นผู้แปล เพราะผู้แปลต้องอ้างอิงต้นฉบับในการผลิตบทแปล แล้วจึงตามด้วยกระบวนการสื่อสารฉบับแปล คือ ผู้แปลถ่ายทอดบทแปลผ่านการตีความเนื้อหาและวรรณศิลป์โดยตัวผู้แปลเอง ประกอบกับความสามารถในการใช้

ภาษาปลายทางของผู้แปล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้แปลตั้งใจให้เกิดกับผู้อ่านฉบับแปล

ภาพที่ 2. แบบจำลองการเปลี่ยนบทบาทจากผู้อ่านเป็นผู้แปล

กระบวนการแปลจึงเป็นการมองภายในตัวผู้แปล นั่นคือ เป็นกระบวนการที่ผู้แปลเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่การทำความเข้าใจต้นฉบับ จนถึงการถ่ายทอดต้นฉบับเป็นฉบับแปล กระบวนการแปลจึงเป็นกระบวนการเชิงปริชาณที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้แปลที่อ้างอิงกับต้นฉบับ กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับความ เป็นปัจเจกบุคคลของผู้แปล ขณะเดียวกัน ผู้แปลก็ให้ความสำคัญกับความ เป็นปัจเจกบุคคลของกวี เนื่องจากหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการแปลคือการถ่ายทอดลักษณะเฉพาะตัวหรือความเป็นปัจเจกบุคคลของกวีที่สะท้อนอยู่ในกวีนิพนธ์ กระบวนการแปลจึงควรมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความ เป็นปัจเจกบุคคลของทั้งกวีและผู้แปล

อนึ่ง ผู้อ่านฉบับแปล ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทอีกผู้หนึ่งในกระบวนการแปล แต่จากสถานการณ์ของการสื่อสารทางเดียวของกระบวนการสื่อสารของการแปลนี้ ผู้แปลไม่สามารถมองลงไปในระดับปัจเจกบุคคลของผู้อ่านฉบับแปล เช่นเดียวกับที่กวีก็ไม่สามารถมองลงไปในระดับปัจเจกบุคคลของผู้อ่านต้นฉบับ ผู้แปลจึงมองได้เพียงระดับสังคมปลายทางของผู้อ่านฉบับแปลเท่านั้น

3.2 กระบวนการแปลกับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ ฟาน ไคก์ มีความสอดคล้องกับกระบวนการแปลกวีนิพนธ์ ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้ ดังนี้

3.2.1 กวีนิพนธ์เป็นวาทกรรม

ดังที่กล่าวแล้วว่าวาทกรรมตามแนวคิดของ ฟาน ไดจ์ หมายถึง ข้อเขียน และคำพูด (Van Dijk, 2009: Preface, vii) ปาเจวิช (Pajevic, 2014: 11, 13, 15-16) ยังเน้นความสำคัญของวรรณกรรมและวรรณกรรมแปลในฐานะวาทกรรมด้วย และจากแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่มองว่า วาทกรรมเป็นเหตุการณ์การสื่อสารอันประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วมหรือผู้กระทำทางสังคมจำนวนหนึ่ง และสารที่อาจมีรูปแบบใดก็ได้ ภายใต้บริบทเฉพาะที่อิงอยู่บนบริบทอื่น (Van Dijk, 1998: 193-194) กวีนิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ จึงถือเป็นวาทกรรม

3.2.2 ลักษณะเฉพาะตัวของกวีที่ปรากฏในกวีนิพนธ์กับภาพบริบทในความคิด

เมื่อเกิดสถานการณ์การสื่อสาร ฟาน ไดจ์ มองว่าภาพบริบทในความคิดมีองค์ประกอบหลักที่น่าสนใจ ดังที่สรุปได้จาก Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk (Van Dijk, 2009) เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของสถานการณ์การสื่อสาร

องค์ประกอบสถานการณ์การสื่อสาร		
ภาวะการสื่อสาร	เหตุการณ์	
	ผู้มีบทบาท	กิจกรรม
เวลา	บุคลิก: อุนิสัย ความสนใจ ลักษณะภายนอก	
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม: อายุ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ อาชีพ และบทบาททางสังคมอื่นๆ	
สิ่งแวดล้อม/ฉาก	ประชาชน:	ความรู้พื้นฐานร่วมกันในสังคม
		ทัศนคติร่วมกันในสังคม
		อุดมการณ์ร่วมกันในสังคม

เนื่องจากทัศนคติและอุดมการณ์ไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่แปรตามภาพบริบท ในความคิดที่มีความเป็นปัจเจก การตีความก็มีความเป็นปัจเจกด้วย สารเดียวกัน ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งจึงมีความหมายต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทำให้ กิจกรรมต่างๆ ที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารนั้นเกิดความแตกต่างกันด้วย ภาพบริบทในความคิดจึงนำมาใช้เป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะตัวของกวีที่ ปรากฏในกวีนิพนธ์ได้

3.2.3 การตีความกวีนิพนธ์กับสถานการณ์การสื่อสาร

จากกระบวนการสื่อสารของการแปลในหัวข้อ 3.1 กระบวนการแปลเป็น สถานการณ์การสื่อสารที่ประกอบด้วย กวี ผู้แปล และผู้อ่านฉบับแปล โดยมีผู้แปล เป็นศูนย์กลาง คือ ผ่านปริชานของผู้แปลที่ได้รับอิทธิพลจากบริบทแวดล้อมทาง สังคมไม่มากนักน้อย ส่วนวาทกรรมตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็น การรื้อโครงสร้างวาทกรรมแล้วนำมาวิเคราะห์ หรือ ตีความ โดยมองวาทกรรมใน แง่มุมทางสังคมที่แสดงถึงอุดมการณ์ จึงเกี่ยวข้องกับบริบทและความเข้าใจใน บริบท แนวคิดนี้ยังมองวาทกรรมว่าเป็นเครื่องมือที่มีพลังทางวาทศิลป์ โดยเจ้าของ วาทกรรมอาจมีพลังเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ในขณะที่เดียวกัน สังคมก็มีอิทธิพลกับ วาทกรรมด้วย (Van Dijk (ed.), 2007: 258-284; Van Dijk (ed.), 2011: 366-374) เปรียบได้กับการทำความเข้าใจต้นฉบับในกระบวนการแปลหรือการตีความ ต้นฉบับ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจกวีนิพนธ์ในแง่อุดมการณ์และวาทศิลป์ ภายใต้ บริบทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของกวีนิพนธ์ โดยสถานภาพและบทบาททางสังคม ของกวีก็มีส่วนในการสร้างพลังทางวาทศิลป์ด้วย

3.2.4 กระบวนการแปลในรูปแบบสถานการณ์การสื่อสาร

เนื่องจากกระบวนการแปลเป็นสถานการณ์การสื่อสารที่ประกอบด้วย สถานการณ์การสื่อสารของผู้อ่าน และสถานการณ์การสื่อสารของผู้แปลเมื่อผู้อ่าน เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แปล กระบวนการแปลจึงแบ่งออกเป็นสถานการณ์การสื่อสาร

2 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ หรือ สถานการณ์การสื่อสารของการอ่าน และสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล หรือ สถานการณ์การสื่อสารของการแปล

เมื่อพิจารณาสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับด้วยองค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของสถานการณ์การสื่อสาร (ตารางที่ 1) ผู้อ่านมีหน้าที่ทำความเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ของกวีนิพนธ์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การตีความกวีนิพนธ์ สถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับจึงประกอบด้วยผู้มีบทบาทในการสื่อสารเพียง 2 คน ได้แก่ ผู้ประพันธ์ และผู้อ่านที่จะเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แปล ทั้งนี้ บุคลิก ลักษณะเชิงสังคม และปริชานของผู้ประพันธ์ เป็นความรู้ความเข้าใจจากด้านของผู้อ่านที่มีอิทธิพลต่อการตีความ ผลที่ได้จากสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ คือ การตีความต้นฉบับในมุมมองของผู้อ่านที่จะเปลี่ยนเป็นผู้แปล

ตารางที่ 2

องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของการตีความ

โครงสร้างสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ			
ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	การอ่าน		
	ผู้ประพันธ์	ผู้อ่านต้นฉบับ	กิจกรรม
เวลา	บุคลิก		การตีความ
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม		
สิ่งแวดล้อม	ปริชาน		

ในทำนองเดียวกับสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ ในขั้นตอนการแปล ผู้แปลก็ยังคงเป็นศูนย์กลาง บุคลิก ลักษณะเชิงสังคม และปริชาน ของผู้อ่านฉบับแปล จึงเป็นความรู้ความเข้าใจจากด้านของผู้แปล แต่ดังที่กล่าวแล้วว่า เมื่อมีการตีพิมพ์ฉบับแปล ก็จะเป็นการสื่อสารทางเดียวสู่ผู้อ่านจำนวนหนึ่ง ที่อาจเป็นใครก็ได้ที่อ่านภาษาปลายทางได้ ผู้มีบทบาทในสถานการณ์การสื่อสารนี้ นอกจาก

ผู้แปลหนึ่งคนแล้ว ยังประกอบด้วยผู้อ่านฉบับแปล ที่ผู้แปลไม่สามารถเจาะจงเป็นรายบุคคลได้ ทำให้ผู้แปลมองผู้อ่านเป็นภาพรวม ไม่ใช่ระดับปัจเจกบุคคล จุดสุดท้ายของสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล จึงไม่ใช่กิจกรรมของผู้อ่านฉบับแปลที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารนี้ แต่เป็นผลที่เกิดจากการแปล นั่นคือ ฉบับแปล

ตารางที่ 3

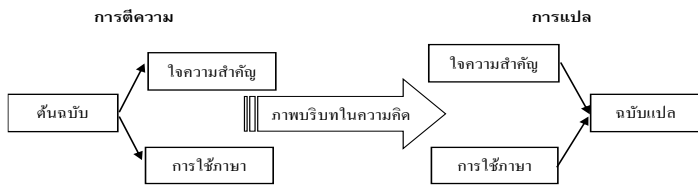
องค์ประกอบหลักของภาพบริบทในความคิดของการแปล

โครงสร้างสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปล			
ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการแปล	การแปล		
	ผู้แปล	ผู้อ่านฉบับแปล	ผล
เวลา	บุคคลิก		ฉบับแปล
สถานที่	ลักษณะเชิงสังคม		
สิ่งแวดล้อม	ปริซายาน		

ทั้งการตีความและการแปลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จึงต้องมีขั้นตอนสถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับ และสถานการณ์การสื่อสารฉบับแปลอยู่ด้วยเสมอ

3.2.5 ภาพบริบทในความคิดสองระดับกับการแปลสองด้าน

ดังที่กล่าวแล้วว่า ภาพบริบทในความคิดตามแนวทางภาษาศาสตร์แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ใจความสำคัญ และลักษณะการใช้ภาษาที่ปรากฏในข้อเขียนและคำพูด เช่น วาทศิลป์ โครงสร้างประโยค และคำศัพท์ เป็นต้น (ณัฐพรพานโพธิ์ทอง, 2556: 63-64) ดังนั้น กระบวนการแปลตามแนวคิดนี้จึงประกอบด้วยการทำงานในสองด้าน ได้แก่ การถ่ายทอดใจความสำคัญ และการใช้ภาษาหรือวรรณศิลป์ ดังแบบจำลองด้านล่างนี้ที่จะพัฒนาเป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อไป

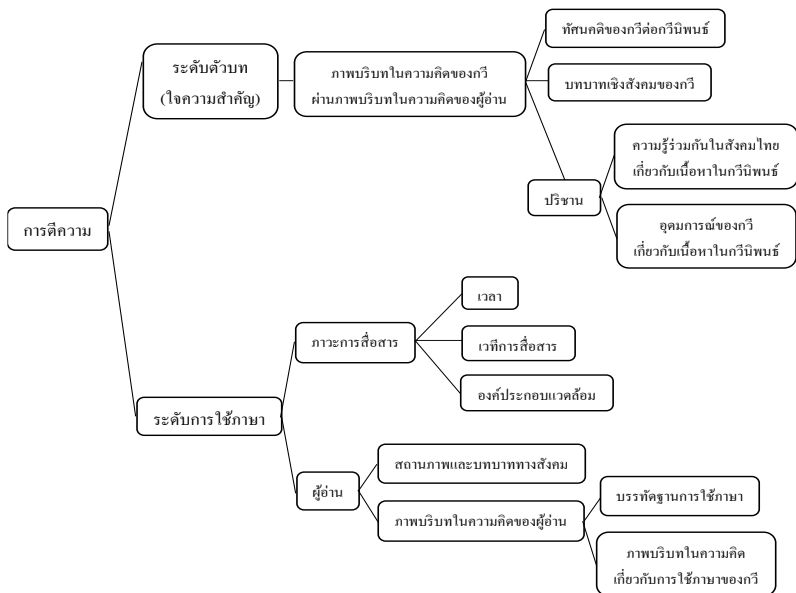

ภาพที่ 3. แบบจำลองกระบวนการแปล 2 ระดับ

4. กระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

จากลำดับขั้นตอนการสร้างกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ข้างต้น ได้เป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ 4 ขั้นตอน พร้อมแสดงแบบจำลองประกอบ ดังนี้

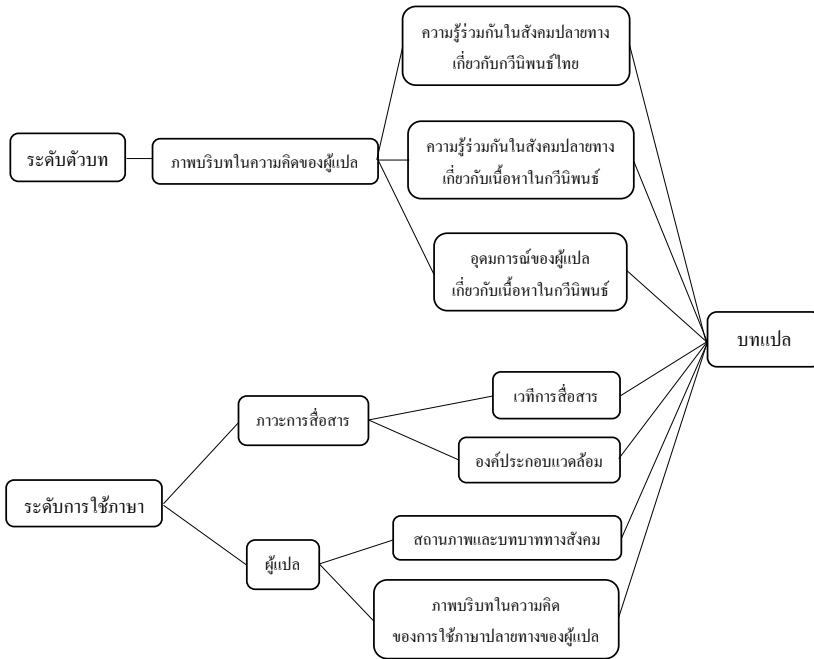
1. การตีความกวีนิพนธ์ต้นฉบับ ที่สรุปเป็นแบบจำลองดังนี้

ภาพที่ 4. แบบจำลองการตีความกวีนิพนธ์ต้นฉบับ

2. การสรุปเนื้อหาและลีลาวาทกรรมของกวีนิพนธ์ โดยแบ่งสองส่วน คือ ใจความสำคัญ และการใช้ภาษา

3. การแปล ที่มุ่งถ่ายทอดใจความสำคัญและการใช้ภาษาของต้นฉบับที่รวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 2 โดยมีแบบจำลองดังนี้

ภาพที่ 5. แบบจำลองการแปล

4. การทดสอบบทแปลโดยผู้ที่ใช้ภาษาปลายทางเป็นภาษาแม่ เพื่อทดสอบความเข้าใจ และปรับแก้บทแปล

5. การแปลกวีนิพนธ์ “มารแก้ว” สมานฉันท์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ด้วยกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

กวีนิพนธ์ “มารแก้ว” สมานฉันท์ แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2550 และเผยแพร่ในหนังสือ มัชฌิมรังสรรค์ ซึ่งรวบรวมกวีนิพนธ์ที่แสดงอุดมการณ์ด้านการเมืองของอังคาร กัลยาณพงศ์ พร้อมภาพจิตรกรรม สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์นำมาตีพิมพ์เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ระหว่างการประชุมประท้วงของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเพื่อขับไล่รัฐบาล ที่เริ่มต้นขึ้นที่สะพานมัฆวานรังสรรค์ในปีเดียวกัน เนื่องจากเป็นบทปริภาพที่แสดงถึงอุดมการณ์ด้านการเมืองร่วมสมัยของอังคารต่อเหตุการณ์และพฤติกรรมของนักการเมืองไทย จึงเต็มไปด้วยอารมณ์ที่เน้นการปริภาพมากกว่าการเคร่งครัดต่อฉันทลักษณ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะเฉพาะตัวทางวรรณศิลป์ของอังคาร “มารแก้ว” สมานฉันท์ จึงเหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นกรณีศึกษาการถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผลที่ได้จากกระบวนการแปลนี้ ได้แก่บทแปลดังที่นำมาแสดงคู่กับต้นฉบับ ดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ

เจ็ดชั่วโคตรแล้งแห้งกายโคลงฉันท
 เขิญ ท. การ์นต์หลบถึงชะหาย
 เหลือ “ฉันท” ไร่ ท. การ์นต์เดียวดาย
 แปลไหว “พันพระ” ว่ารับประทาน

“รับประทาน” มารน้อราษฎ์รังหลวง
 ลวงโลกโกงชาติอย่างอำมหิตหาญ
 “คอร์ปชั่น” ฉาวแตกกันแหลกลาญ
 ล้างผลาญทั้งชาติศาสนาสารพันฯ

“สมานฉันท” คือรวมกันรุ่มฉันท
 ไม่แตกแยกร่วมจับ “คอร์ปชั่น”
 หลากโคตรพวกฟองพัลวันแตกกัน
 ไม่หวั่นกฎหมายใช้กฎหมาย

ตั้งโต๊ะเลี้ยงลิงปลิงสิงคโปร์โตก
 โถกออกจันทลารับประทานสิ้น
 หวยหุ่นภาษีโหดโหดที่คืน
 เขมือบกินไม่เลือกกระตือกรทุกสิ่งอันฯ

“หนองงูเหลือม” เอื่อมระอาเลือดดำซ้ำ
 สัตว์นรกชิงหมาเกิดคลั่งบ้าสวรรค์
 นับแต่ “สยามชาติ” ตั้งครั้งปฐมกัลป์
 “มารแม่่ว” นั้นชั่วสุดอมนุษย์เออยฯ

ฉบับแปล

Insatiable pedigree blood line
 reduced to animal (with a space),
 “Pet degree,” as pedigree declines,
 when “swine” gluttony is endless.

That demonic “gluttony” in cold blood,
 The fucking “fiesta” devours the nation, alfresco.
 Land and faith are left in ruins for their cud,
 in a callous corruption party hoard.

An ad hoc pack of bloody gorging “pet degrees”
 turns the party from hell to a “hog pact”.
 The frenzied force tramples laws shamelessly.
 But to hail with their mocking shameful acts.

That parasitic pig Singapore
 scavenges indiscriminately;
 all offered on the altar to that swine whore.
 Even foul puke guzzled down cheerfully.

“Suvamabhumi” falls in their feed.
 By the damn bastard “Thug-Sin”, Siam bleeds.

6. ตัวอย่างการวิเคราะห์ “มารแม่่ว” สมานฉันท ด้วยกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ตัวอย่างการวิเคราะห์เป็นไปตามขั้นตอนและแบบจำลองของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดยจะหยิบยกเฉพาะการวิเคราะห์

ความหมายและวรรณศิลป์ที่โดดเด่นของกวีในกวีนิพนธ์นี้มากล่าวถึง จากต้นฉบับพบว่าภาพบริบทในความคิดที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์นี้เป็นภาพบริบทเฉพาะทางสังคมด้านการเมืองไทย การวิเคราะห์แบ่งเป็นสี่ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

6.1 การตีความ “มารแม่ว” สมานฉันท์

การตีความเป็นการวิเคราะห์ตามแบบจำลองการตีความ (รูปที่ 4) ตามบริบทการเมืองไทย ดังนี้

6.1.1 การตีความด้านใจความสำคัญ เป็นกระบวนการทำงานที่เริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจอุดมการณ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์บทนี้ อันได้แก่ อุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ และอุดมการณ์ด้านการเมืองไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับความรู้ร่วมกันของสังคมไทยในสองด้านดังกล่าว เพื่อให้ผู้แปลในฐานะผู้อ่านเข้าใจสภาพโดยรวมและอุดมการณ์ของกวีที่สะท้อนอยู่ในกวีนิพนธ์ ผู้วิจัยประมวลข้อมูลจากปริญญานิพนธ์เรื่องศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ (พิทยา เจริญสุวรรณ, 2520) และการให้สัมภาษณ์ของอังคาร (เช่น นคร, 2534; มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551; สัมพันธ์ ก้องสมุทร, 2556; อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์, 2557) ดังนี้

ทัศนคติหรืออุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ของอังคาร เป็นอุดมการณ์เชิงสังคมที่เริ่มจากการเรียนรู้จากบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ อังคารเชื่อว่ากวีควรสร้างสรรค์ผลงานโดยสกัดส่วนที่ยอดเยี่ยมมาต่อยอดเป็นผลงานเฉพาะตน ซึ่งต้องดีกว่าเดิมและเป็นสากลโดยปราศจากอิทธิพลดั้งเดิม แต่ก็ยังถือเป็นการสืบทอดศิลปะวัฒนธรรม กวีนิพนธ์จึงเชื่อมต่อดีต่อกับปัจจุบันเพื่อไปสู่อนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อมนุษยชาติ คือมีพลังเปลี่ยนแปลงสังคมและช่วยให้โลกพ้นภัย ด้วยการทำให้เกิดสำนึกและยกระดับจิตใจมนุษย์ ควบคู่ไปกับการจรรโลงใจด้วยคุณค่า

ทางวรรณศิลป์ ได้แก่ โวหารและปรัชญา เช่น การเชิดชูจิตวิญญาณตะวันออกด้วยทัศนะเชิงพุทธศาสนา การกล่าวถึงความจริงผ่านมโนคติที่หลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งนี้ยังคงยังให้อิสระในการตีความแก่ผู้อ่านเพื่อจุดประกายความคิดใหม่ ๆ ด้วยเหตุนี้ กวีจึงเป็นพหูสูตและเป็นอารยะกวีที่อยู่ในฐานะเหนือคนทั่วไป นอกจากนี้ ยังคงยังถือว่ากวีนิพนธ์และศิลปกรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต่างก็สะท้อนถึงอุดมการณ์เดียวกันนี้

อุดมการณ์ด้านวรรณศิลป์ของอังคาร อาจมองได้ว่าเป็นรองอุดมการณ์เชิงสังคม หรืออีกนัยหนึ่งคือ เนื้อหาเป็นตัวกำหนดรูปแบบกวีนิพนธ์ เนื่องจากอังคารให้ความสำคัญกับเนื้อหาของกวีนิพนธ์ที่อาจกล่าวถึงปรัชญาการวิพากษ์สังคม หรือประสบการณ์ชีวิต โดยแสดงออกด้วยอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดที่รุนแรงอย่างจริงจังผ่านอัตลักษณ์ทางวรรณศิลป์ ที่ช่วยโน้มน้าวผู้อ่านให้คล้อยตามและเกิดภาพในความคิดของผู้อ่านได้อย่างแจ่มชัด แบบแผนของฉันทลักษณ์จึงเป็นเรื่องรอง รวมถึงการต่อยอดศิลปวัฒนธรรมโบราณด้วยการสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานของตนเอง เช่น การใช้ลูกเล่นแนวเหนือจริง (Surrealism) และการเปรียบเทียบอย่างคมคายที่อังคารคิดขึ้นเอง การริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการใช้ภาษา อาทิ การสร้างสรรค์คำศัพท์ของตนเองทั้งในด้านของการสร้างคำและการสะกดคำ การเรียงร้อยถ้อยคำบริภาพต่อกันเพื่อแสดงถึงความรู้สึกอันรุนแรงและแรงกล้า การสร้างสรรค์และพลิกแพลงสัญลักษณ์ นอกจากนี้ อุดมการณ์ด้านวรรณศิลป์ยังสะท้อนอยู่ในงานศิลปกรรมที่มีการใช้ภาษาเพื่อสื่อถึงอุดมการณ์ประกอบงานศิลปกรรมที่กลายมาเป็นแบบฉบับของภาพวาดของอังคาร

ด้านบทบาทเชิงสังคม อังคารมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในฐานะจิตรกร-กวีที่นำเสนอ กวีนิพนธ์ควบคู่กับภาพเกรยองหรือซาโคลเสมอ เนื้อหากวีนิพนธ์มักชี้ให้เห็นโทษของอิทธิพลตะวันตก ขณะเดียวกันภาพวาดก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของศิลปะไทย ศิลปกรรมของอังคารเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยอยู่ก่อนแล้ว แต่กวีนิพนธ์ของอังคารเริ่มเป็นที่รู้จักในสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2507 หลังจากที่มี

การรวบรวมและตีพิมพ์เป็นหนังสือครั้งแรก ซึ่งได้รับการตอบรับทั้งแบบวกและแวงลบ เนื่องจากการไม่เคร่งครัดต่อจันท์ลักษณะ เนื้อหาวิพากษ์สังคม และการใช้ภาษาที่รุนแรง แต่กวีนิพนธ์ของอังคารได้รับการยอมรับมากขึ้น ดูได้จากการได้รับเลือกเป็นกวีดีเด่นคนแรกและคนเดียวของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป เมื่อ พ.ศ. 2515 ได้รับรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write) พ.ศ. 2529 จากหนังสือ ปณิธานกวี และเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) พ.ศ. 2532 อังคารจึงกลายเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นรู้จักทั่วไปในสังคมไทย ถือได้ว่าอังคารมีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่ปี 2507 จนถึงปัจจุบัน ทั้งด้านวรรณศิลป์และการเผยแพร่ความคิดเห็นของตนต่อสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ และอาจเป็นพลังทางสังคมที่มีอำนาจชี้นำผู้อ่านให้คล้อยตาม

ปรีชาด้านความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยที่ กล่าวถึงในกวีนิพนธ์ “มารแม่่ว” สมานฉันท์ เป็นบริบทตั้งแต่ปี 2544 คือปีแรกที่นายทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) ผู้วิจัยประมวลข้อมูลสถานการณ์การเมืองไทยจากบทความและสื่อสาธารณะ (เกษียร เตชะพีระ, 2546, เกษียร เตชะพีระ, 2558; จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, ม.ป.ป.; ธนชาติ ประทุมสวัสดิ์, 2557; *เปิดบทวิเคราะห์การเมือง 'ธีรยุทธ' ฉบับเต็ม*, 2555; พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2551; มงคล สงปรารงค์, 2551; อุเชนทร์ เชียงเสน, ม.ป.ป.); ดังนี้

พรรคไทยรักไทยได้รับเลือกเป็นเสียงข้างมากในสภาเมื่อปี 2544 เนื่องจากหัวหน้าพรรค นายทักษิณ ชินวัตร เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับนโยบายประชานิยมที่ตอบสนองความต้องการของคนไทยอย่างจับต้องได้ ขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญปี 2540 ที่มุ่งสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลและพรรคการเมือง โดยทำให้การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่ใช่เรื่องง่าย และให้ความสำคัญต่อมติพรรคมากกว่าอุดมการณ์ของสมาชิก นายกรัฐมนตรีจึงควบคุมมติคณะรัฐมนตรี และเกิดการคว่ำรวมพรรค กลายเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในรัฐสภาจนขาดอำนาจถ่วงดุลตรวจสอบ ทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพสูงจนอยู่ครบวาระและได้รับการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดอีกวาระหนึ่งเมื่อ

ปี 2548 ขณะที่ชนชั้นกลางในเมืองไม่สามารถยอมรับการบริหารประเทศของพรรคไทยรักไทยได้อีกต่อไป จึงเกิดการประท้วงครั้งใหญ่ของกลุ่มเสื้อเหลืองในกรุงเทพฯ เพื่อต่อต้านรัฐไร้จริยธรรมจนนำไปสู่รัฐประหารโดยสถาบันทหารเมื่อปี 2549 พร้อมกับรัฐธรรมนูญใหม่ที่มุ่งป้องกันระบอบทักษิณ สร้างความไม่พอใจให้กับชนชั้นล่างในชนบทที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐผ่านนโยบายประชานิยม เกิดพลังเสื้อแดงของชนชั้นล่างที่ตระหนักถึงอำนาจทางการเมืองที่ไม่เคยได้รับมาก่อน เพื่อตอบโต้ชนชั้นกลางในเมืองและชนชั้นนำในการปกครอง ความแตกแยกที่ยอมกันไม่ได้จึงเกิดขึ้น วงจรการเลือกตั้งรัฐบาลจากชนชั้นล่าง ปะทะแรงดันจากชนชั้นกลางในเมือง จนทหารต้องเข้ามาแยกและร่างรัฐธรรมนูญใหม่เพื่อตอบสนองต่อวิกฤติทางการเมือง จึงยังคงวนเวียนต่อไป ในสังคมที่แตกแยกเช่นนี้ ย่อมเกิดมุมมองที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงในหมู่สังคมย่อยภายในสังคมใหญ่ อันเกิดจากความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยภายใต้ภาพบริบทในความคิดของผู้วิจัย จึงเป็นความรู้ร่วมกันของสังคมย่อยในเมืองหลวงที่ผู้วิจัยอยู่อาศัยและเติบโต แต่อาจไม่ใช่ภาพตัวแทนของความรู้ความเข้าใจของสังคมใหญ่โดยรวมทั้งประเทศ

ปริชานด้านทัศนคติของอังคารเกี่ยวกับการการเมืองไทย สะท้อนอยู่ในอุดมการณ์ด้านพุทธศาสนาที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง และทัศนคติด้านจริยธรรมในสังคมไทยของอังคาร ที่ต่อต้านอิทธิพลตะวันตก ได้แก่ พุนนิยม บริโภคนิยม ที่นำมาซึ่งความโลภและการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงนักการเมืองที่ไม่มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม เมื่อรัฐบาลชาตจริยธรรมดังกล่าว อังคารจึงแสดงความเห็นว่าผู้ที่สนับสนุนทักษิณเป็นคนโง่ ขาววิญญูณให้ทักษิณใช้และเอาเปรียบเพราะความลุ่มหลงในวัตถุ ส่วนทักษิณก็เต็มไปด้วยกิเลสตัณหาและความโลภไม่สิ้นสุด ต้องการครอบครองประเทศไทยจนชาติวุ่นวาย ทักษิณจึงเป็นผู้ทรยศทำลายชาติ

จากการวิเคราะห์ระดับตัวบทหรือใจความสำคัญของกรีนิพจน์นี้ สรุปได้ว่า อังคารให้ความสำคัญกับฉันทลักษณ์รองจากเนื้อหา ที่บริภาษการเมืองไทย โดยเฉพาะนักการเมืองไทยกลุ่มหนึ่งด้วยการกล่าวถึงอย่างตรงไปตรงมา ใจความ

สำคัญจึงเด่นชัดในเนื้อหา และเนื่องจากเป็นการทำงานรายบท จึงสรุปใจความสำคัญรายบทได้ดังนี้

บทที่หนึ่ง "ตระกูลทุจริต จิตใจตกต่ำ"

บทที่สอง "ทุจริตกันมโหฬารอย่างแนบเนียนและไร้สำนึก ในระดับทำลายล้างชาติ"

บทที่สาม "เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย"

บทที่สี่ "มารแม่ว" แบ่งผลประโยชน์จากการทุจริตให้สิงคโปร์ที่รอกอบโกยด้วยความโลภ"

บทที่ห้า "ทุจริต "โครงการหนองงูเห่า, "แม่ว" ชั่วที่สุดนับแต่กำเนิด "สยาม"

6.1.2 การตีความระดับการใช้ภาษา เป็นการแสดงการวิเคราะห์เฉพาะลักษณะทางวรรณศิลป์ที่โดดเด่นในกวีนิพนธ์นี้ ซึ่งการตีความระดับการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์ แบ่งเป็น การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสาร และการวิเคราะห์ผู้อ่าน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาวะการสื่อสารด้านเวลา เนื่องจากการอ่านเป็นการสื่อสารทางเดียวที่ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านจะเปลี่ยนเป็นผู้แปลในขั้นตอนการแปลในลำดับต่อไป เมื่อพิจารณาเวลาที่เกิดการแปล แม้ว่า "มารแม่ว" สมานฉันท์ ได้รับการตีพิมพ์ราว 10 ปีมาแล้ว คือตีพิมพ์ พ.ศ. 2551 เทียบกับปีวิจัยคือ พ.ศ. 2563 และสถานการณ์เฉพาะทางการเมืองที่กล่าวถึงในกวีนิพนธ์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่นักการเมืองกลุ่มเดิมที่ถูกกล่าวถึงในกวีนิพนธ์ยังคงมีบทบาททางการเมืองไทยในปัจจุบัน ปัญหาการเมืองในกวีนิพนธ์จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาร่วมสมัย ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาไทยร่วมสมัยที่เข้าใจง่าย ถือได้ว่า ไม่มีปัจจัยของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องในด้านการใช้ภาษา

ภาวะการสื่อสารด้านเวทีการสื่อสาร ในบริบทนี้ ได้แก่ หนังสือ มัชฌิมวรรังสรรค์ ซึ่งเปิดพื้นที่ให้กับผู้อ่านเฉพาะกลุ่มที่มีความเห็นทางการเมืองไปในทางเดียวกัน หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์ และมี สุนทิลิมทองกุล หนึ่งในแกนนำผู้ประท้วงเป็นประธานที่ปรึกษาของหนังสือ มัชฌิมวรรังสรรค์ จึงเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเห็นความสำคัญของอิทธิพลขององค์กรที่มีต่อผู้มีอุดมการณ์ร่วมกับกลุ่มตน ด้วยการสนับสนุนนี้จะทำให้องค์กรมีความมั่นใจที่จะแสดงออกอย่างเต็มที่ผ่านการใช้ภาษาบริภาษอย่างรุนแรง

ภาวะการสื่อสารด้านองค์ประกอบแวดล้อม ที่มีบทบาทต่อการสื่อสารในบริบทนี้ ได้แก่ ภาพเขียนขององค์กรที่ปรากฏควบคู่กับกวีนิพนธ์เสมอ จนได้รับการเรียกขานเป็นจิตรกรกวี (รินฤทัย, 2554: 34) อันหมายถึงการใช้ปลายปากกาได้ราวกับปลายพู่กัน แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของศิลปกรรมและกวีนิพนธ์ ตัวอย่างเช่น การสร้างสรรค์จากลายกนกโบราณเป็นศิลปกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรที่ไม่ทิ้งความเป็นไทย เปรียบได้กับการสร้างสรรค์ต่อยอดจากทร้อยกรองของบรรพบุรุษจนเป็นกวีนิพนธ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวขององค์กร หรือ การสร้างสรรค์ด้วยจินตนาการผสมผสานกับสิ่งที่มีอยู่จริงเพื่อสื่อความหมายที่แฝงอยู่ในจิตรกรรม เปรียบได้กับการสร้างสรรค์การใช้ภาษาจนเกิดเป็นคำใหม่เฉพาะตัว

การวิเคราะห์ผู้อ่าน ในบริบทนี้เป็นการวิเคราะห์ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านเริ่มจากสถานภาพและบทบาททางสังคมของผู้วิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้รับสารจำนวนมากผ่านการอ่าน จึงกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยคือหนึ่งในผู้ที่ได้รับอิทธิพลทั้งด้านอุดมการณ์และวรรณศิลป์ขององค์กร และสามารถทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่สืบเนื่องจากการอ่าน ที่อาจส่งผลต่อเบื้องทางสังคมได้

เมื่อมองผ่านภาพบริบทในความคิดของผู้วิจัยในฐานะผู้อ่าน ด้านบรรทัดฐานการใช้ภาษาของกวี พบว่ากวีไม่มียึดบรรทัดฐานการใช้ภาษากวีนิพนธ์

ในสังคมไทยอย่างเคร่งครัด เห็นได้จากการไม่เคร่งต่อฉันทลักษณ์ของกลอนแปด การสร้างสรรค์คำ และการใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพร่วมสมัยโดยไม่คำนึงถึงความสะละสลวย

เมื่อมองผ่านภาพบริบทในความคิด เกี่ยวกับการใช้ภาษาของกวี ในขั้นตอนการตีความระดับการใช้ภาษา สามารถสรุปลักษณะทางวรรณศิลป์เด่นๆ ได้ดังนี้

1. การเน้นความสำคัญของเนื้อหาหรืออุดมการณ์และอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าการยึดติดกับบรรทัดฐานการประพันธ์กวีนิพนธ์ไทย กวีนิพนธ์นี้จึงไม่เคร่งครัดต่อฉันทลักษณ์กลอนแปดที่คุ้นเคย
2. การใช้ภาษาธรรมชาติร่วมสมัยที่ใช้กันทั่วไปในสังคมไทย
3. การเอ่ยชื่อนักการเมืองที่กล่าวถึงในบทสุดท้ายเท่านั้น
4. การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ได้แก่ การเชื่อมโยงอุดมการณ์ด้านการเมืองกับอุดมการณ์ด้านกวีนิพนธ์ของอังคารในบทที่หนึ่ง เพื่อกล่าวถึงจิตใจที่ขาดการกลมเกลียวด้วยกวีนิพนธ์ว่าคือจิตใจที่ตกต่ำของตระกูลนี้ และอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ยังเป็นกลวิธีสร้างภาพพจน์ในบทที่สี่ด้วย
5. การใช้อุปลักษณ์หลากหลายคำแทนการทูลจรีต ได้แก่ ฉันท รับประทาน แดก เขม็อบ และกระเดือก ซึ่งล้วนแล้วแต่หมายถึง กิน ทั้งสิ้น
6. การนำคำบริภาษและคำไม่สุภาพมาเรียงต่อกันหลายคำ และปรากฏอยู่ทั่วไปตั้งแต่บทที่สองไปจนจบ เป็นการแสดงความรู้สึกเกลียดชังอย่างรุนแรงต่อนักการเมืองไทยกลุ่มนี้
7. การเล่นคำ ได้แก่ การเล่นคำพ้องเสียงของคำว่า “ฉันท” ที่หมายถึงฉันทลักษณ์ไทย และ “-ฉันท” เพื่อนำไปสู่คำว่า “ฉันท” ที่ใช้กับพระสงฆ์หมายความว่ารับประทาน ซึ่งในบริบทนี้หมายถึงการทูลจรีตคอร์รัปชัน การเล่นคำยังปรากฏในรูปของการแปลงคำ ได้แก่ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นคำกลางๆ เป็นคำว่า “กฎหมาย” ที่กลายเป็นคำบริภาษสื่อถึงความเป็นเดรัจฉานที่อยู่กันอย่างไร้กฎหมาย และเป็น การกดให้ต่ำกว่ามนุษย์ด้วย อีกคำที่อิงการแปลง คือ “หนองงูเหลือม” โดยไม่แสดง

คำต้นทาง แต่อาศัยความรู้ร่วมกันด้านการเมืองในสังคมไทย ช่วยให้ผู้วิจัยในฐานะผู้อ่านทราบว่าอังคารอ้างถึง “หนองงูเห่า” ซึ่งเป็นชื่อเรียกโครงการสนามบินสุวรรณภูมิในขณะนั้น เนื่องจากกวีนิพนธ์บทนี้กล่าวถึงประเด็นเดียวคือการทุจริตคอร์รัปชัน การแปลงชื่อเฉพาะนี้จึงทำให้เกิดนัยเชิงลบที่โยงกับการทุจริต

8. การสร้างสรรค์คำ ที่เกิดจากนำคำที่สร้างขึ้นเองมาประกอบกับคำที่มีใช้อยู่แล้ว ได้แก่ “โอกอวก” ซึ่ง “โอก” หมายถึง ออก แต่ “อวก” ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เมื่อพิจารณาจากบริบท “โอกอวก” น่าจะหมายถึงสิ่งที่ไม่ดี และออกเสียงคล้าย “โอ๊กอ๊ก” และ “อ๊วก” ซึ่งล้วนเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการอาเจียน “โอ๊กอ๊ก” แสดงอาการเอเจียนที่มักใช้กับหญิงตั้งครรภ์ ส่วน “อ๊วก” เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการที่หมายถึงทั้งอาการและสิ่งที่อาเจียนออกมา “โอกอวก” จึงน่าจะหมายถึงสิ่งที่อาเจียนออกมา เป็นการแสดงให้เห็นภาพของความตะกละที่กินได้แม้กระทั่งสิ่งที่มาจากอาเจียนซึ่งน่ารังเกียจขยะแขยง สู่ถึง ความโลภอย่างที่สุด กวีนิพนธ์บทนี้ยังสร้างสรรค์คำจากการนำคำที่มีใช้อยู่แล้วมาประกอบกัน ได้แก่ “ปฐมกัลป์” ซึ่งไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และ ปฐมที่หมายถึงลำดับแรกหรือเบื้องต้น ก็มีความหมายที่ขัดกับ กัลป์ที่หมายถึงอายุของโลกซึ่งบ่งบอกถึงเวลาอันยาวนาน อังคารจึงอาจหมายถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของไทย จึงเป็นไปได้ว่าอังคารอาจแปลงคำว่า “กาล” เป็น “กัลป์” เพื่อสร้างความคล่องจองด้วย

6.2 การสรุปเนื้อหาและลีลาวาทกรรมของกวีนิพนธ์

จากขั้นตอนการตีความระดับตัวบท สรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

บทที่หนึ่ง: "ตระกูลทุจริต จิตใจตกต่ำ"

บทที่สอง: "ทุจริตกันมโหฬารอย่างแนบเนียนและไร้สำนึก ในระดับทำลายล้างชาติ"

บทที่สาม:	“เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจริตอย่างมโหฬาร โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย”
บทที่สี่:	“มารแม่ว” แบ่งผลประโยชน์จากการทุจริตให้สิงคโปร์ ที่รอกอบโกยด้วยความโลภ”
บทที่ห้า:	“ทุจริต “โครงการหนองงูเห่า, “แม่ว” ชั่วที่สุดนับแต่กำเนิด “สยาม””

จากขั้นตอนการตีความระดับการใช้ภาษา สรุปลักษณะทางวรรณศิลป์ได้ ดังนี้

1. การไม่เคร่งครัดต่อโครงสร้างฉันทลักษณ์ของกลอนแปด
2. การใช้ภาษาธรรมดาร่วมสมัย
3. การเอ่ยชื่อนักการเมืองที่กล่าวถึงเฉพาะในบทสุดท้าย
4. การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (บทที่หนึ่งและบทที่สี่)
5. การใช้อุปลักษณ์ (บทที่หนึ่งถึงบทที่สี่)
6. การใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพเรียงต่อกัน (บทที่สองถึงบทที่ห้า)
7. การเล่นคำพ้องเสียง (บทที่หนึ่งและบทที่สาม)
8. การแปลงคำ (บทที่สามและบทที่ห้า)
9. การสร้างสรรค์คำ (บทที่สี่และบทที่ห้า)

6.3 การแปล

ขั้นตอนการแปลเป็นการวิเคราะห์ตามแบบจำลองการแปล (รูปที่ 5) แบ่งเป็นการวิเคราะห์ระดับตัวบทและระดับการใช้ภาษา ระดับตัวบทประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทในสังคมปลายทางที่เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมของบทแปลสำหรับผู้อ่านปลายทาง และการวิเคราะห์บริบทเฉพาะของ กวีนิพนธ์นี้ ได้แก่ การเมืองไทย ที่แสดงถึงพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองไทยของ

ผู้แปลและผู้อ่านปลายทาง ซึ่งจะช่วยกำหนดวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาของบทแปล ส่วนระดับการใช้ภาษาเป็นการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวกับการสื่อสารของผู้แปล รวมทั้งการถ่ายทอดใจความสำคัญและวรรณศิลป์ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวถึงทั้งหมดนี้ จะได้เป็นบทแปลในที่สุด

6.3.1 การวิเคราะห์ระดับตัวบท ได้แก่ การวิเคราะห์ภาพบริบทในความคิดของผู้แปลด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย ด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับการเมืองไทย และด้านทัศนคติของผู้แปลเกี่ยวกับการเมืองไทย ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ร่วมกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไทย ผู้วิจัยประมวลข้อมูลที่สะท้อนสถานภาพความเป็นที่รู้จักของวรรณกรรมไทยในหมู่อ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษ (ตลาดหนังสือแปลไทยเป็นเทศในบริบทตลาดโลกจากปากคำผู้เส่นจริงเจ็บจริง, ม.ป.ป.; สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, 2553; Boonyaketmala, 2008; Erker, 2010; Erker, 2013) สรุปได้ว่า วรรณกรรมไทยไม่เติบโตเท่าที่ควร เริ่มจากการขาดแคลนวรรณกรรมไทยที่ได้รับรางวัลใหญ่ระดับโลก และเป็นที่รู้จักแค่ในระดับภูมิภาคจากรางวัลซีไรต์ ประกอบกับตลาดวรรณกรรมไทยขาดแรงส่งในการสร้างสรรค์งานเขียนจากผู้อ่านที่มีจำนวนไม่มาก เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการผลิตวรรณกรรมแปล ประกอบกับต้นทุนผลิตที่สูงและขาดการสนับสนุนให้แพร่หลายสู่สาธารณชน สำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ผลิตงานแปลวรรณกรรมไทยอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็เผยแพร่ในวงวิชาการ ไม่ได้ทำการตลาดเพื่อจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่ในวงกว้าง มาร์เซล บารังส์ (Marcel Barang) นักแปลชาวฝรั่งเศสที่แปลวรรณกรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษ และถือได้ว่าผลิตงานแปลวรรณกรรมไทยมากที่สุดในปัจจุบัน กล่าวไว้ว่า “นักแปลวรรณกรรมที่ตายหมดแล้ว” (Erker, 2013) ผู้อ่านภาษาอังกฤษจึงเข้าไม่ถึงวรรณกรรมไทย แม้แต่ผลงานแปลของบารังส์เองที่เผยแพร่ออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ เพื่อดึงดูดผู้อ่านด้วยราคาย่อมเยา ก็ไม่สามารถทำยอดขายสูงหรือ

เผยแพร่ในวงกว้างได้ จึงอาจมองได้ว่าผู้อ่านในสังคมปลายทางไม่คุ้นเคยกับกวีนิพนธ์ไทย การแปล “มารแม่ว” สมานฉันท์ เป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอในรูปแบบฉันทลักษณ์ที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่านภาษาอังกฤษรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ sonnet ที่บทหนึ่งประกอบด้วยสี่บาท ส่วนบทสุดท้ายมีเพียงสองบาท

ด้านความร่วมมือกันในสังคมปลายทางเกี่ยวกับการเมืองไทย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการเมืองไทยผ่านสื่อสาธารณะจากสำนักข่าวภาษาอังกฤษที่เป็นที่รู้จักกว้างขวางทั้งในและนอกสังคมตะวันตก ได้แก่ CNN (Mullen, 2013), Economist (*Thaksin times: Thailand's coup-makers punish two former prime ministers*, 2015), The Guardian (Aglionby, 2006), National Geographic (Simon, 2014) และ Washington Post (*Thailand's anti-democracy protests merit a rebuke from the U.S.*, 2014) ที่น่าจะเป็นช่องทางเข้าถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทยในสังคมปลายทาง และสรุปได้ว่า ทักษิณมีบทบาทสำคัญต่อการเมืองไทยนับตั้งแต่เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2544 ด้วยคะแนนเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด โดยอาศัยนโยบายประชานิยมสร้างฐานเสียงที่เป็นคนยากจนในชนบท โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นคู่แข่งสำคัญของชนชั้นนำที่ปกครองประเทศ แต่ด้วยข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตและเผด็จการ ทำให้เกิดรัฐประหารเมื่อ พ.ศ. 2549 และเกิดกลุ่มเสื้อแดงที่ประท้วงยึดยานธุรกิจใจกลางกรุงเทพฯ เพื่อให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี การปราบปรามทำให้มีผู้เสียชีวิตราว 90 คน แม้ทักษิณจะหนีออกนอกประเทศ แต่ก็ยังคงมีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อสังคมออนไลน์และวีดิทัศน์ ที่เชื่อมต่อกับชาวชนบท ความพยายามออกกฎหมายนิรโทษกรรมของสภาผู้แทนราษฎร ภายใต้รัฐบาลที่นำโดย ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร หลังการเลือกตั้งปี 2556 ทำให้เกิดการประท้วงต่อต้านระบอบทักษิณอีกครั้งของชนชั้นนำและชนชั้นกลางในเมืองหลวงนับพันคน ขณะที่ชาวชนบทหลายหมื่นคนชุมนุมต่อต้าน จนเกิดรัฐประหารอีกครั้งในปี 2557 ยิ่งลักษณ์หนีออกนอกประเทศจากคดีโครงการจำนำข้าว สื่อตะวันตกจึงมองว่าชนชั้นนำที่ปกครองประเทศมาตลอดเห็นการเลือกตั้งเป็นภัยคุกคามอำนาจ จน

นำไปสู่วิกฤติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ที่กลายเป็นสงครามระหว่างชนชั้น และทำให้การเมืองขาดเสถียรภาพ

เมื่อนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลเห็นว่า เนื่องจากไทยไม่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองโลกนัก จึงทำให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางขาดความต่อเนื่องในการรับรู้ความเป็นไปของสถานการณ์การเมืองไทย ลักษณะการสรุปข่าวทำให้ปัจจัยความอ่อนไหวทางการเมืองถูกละเลย และเทน้ำหนักให้กับกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ผู้ได้รับเลือกตั้งถือเป็นผู้นำโดยชอบธรรม โดยไม่มองว่ากระบวนการเลือกตั้งชอบธรรมหรือไม่ ขณะเดียวกันก็เสนอข่าวว่าทักษิณเป็นผู้นำการต่อสู้ระหว่างชนชั้น จึงอาจมองได้ว่าผู้อ่านในสังคมปลายทางไม่น่าจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทยเท่าใดนัก ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลจึงเลือกสื่อเนื้อหาในกวีนิพนธ์เสมือนผู้อ่านบทแปลในสังคมปลายทางไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองไทย

ด้านทัศนคติทางการเมืองไทยของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล สอดคล้องกับความรู้ร่วมกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเมืองไทยในขั้นตอนการตีความ ซึ่งสถานการณ์การเมืองเช่นนี้ยังคงวนเวียนอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังจะเห็นประเทศไทยพัฒนาต่อไปอย่างเข้มแข็ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนทุกระดับชั้น ทุกภูมิภาคได้รับโอกาสทางการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกคนบางกลุ่มฉวยโอกาสและเอาเปรียบ ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลจึงต้องการถ่ายทอดความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกในกวีนิพนธ์ ซึ่งเป็นมุมมองหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางที่สนใจการเมืองไทยทำความเข้าใจกับสถานการณ์การเมืองไทยอย่างละเอียดลึกซึ้งขึ้น

6.3.2 การวิเคราะห์ระดับการใช้ภาษา แบ่งเป็น การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสาร และผู้แปล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสารด้านเวทีการสื่อสาร ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวผ่านการอ่านบทแปลภาษาอังกฤษสำหรับผู้อ่านในสังคมปลายทาง ผู้วิจัย

ในฐานะผู้แปลใช้ภาษาไทยหรือภาษาต้นฉบับเป็นภาษาแม่ จึงไม่คล่องแคล่วภาษาอังกฤษในระดับเจ้าของภาษา ขณะเดียวกันก็ไม่ได้เป็นนักแปลที่เป็นที่รู้จักในสังคมปลายทาง การใช้ภาษาอังกฤษของผู้แปลจึงอาจมีข้อจำกัดในระหว่างการทำงานที่ต้องคำนึงถึงการความเข้าใจทแปลของผู้อ่านปลายทางเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ภาวะการสื่อสารด้านองค์ประกอบแวดล้อมของการแปลในบริบทนี้ตรงข้ามกับองค์ประกอบแวดล้อมในขั้นตอนการตีความที่มีจิตกรรมเป็นองค์ประกอบแวดล้อม ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลต้องการแปลกวีนิพนธ์ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาและวรรณศิลป์ โดยไม่มีองค์ประกอบอื่นใดในการนำเสนอ โดยหวังว่าบทแปลจะทำให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจเนื้อหาและวรรณศิลป์ของต้นฉบับได้ และอาจนำไปสู่การหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเมืองไทย

การวิเคราะห์ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลด้านสภาพและบทบาททางสังคม ซึ่งอยู่ต่างสังคมกับผู้อ่านปลายทาง ไม่มีความคล่องแคล่วภาษาอังกฤษในระดับเจ้าของภาษา และไม่มีชื่อเสียงในฐานะผู้แปล หรือเป็นที่รู้จักในหมู่อ่านในสังคมปลายทาง จึงไม่มีอิทธิพลในการชี้แนะทั้งด้านการใช้ภาษาและด้านอุดมการณ์ตรงกันข้าม ผู้วิจัยในฐานะผู้แปลเป็นเพียงผู้ตามในเรื่องของการใช้ภาษาในสังคมปลายทาง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดวรรณศิลป์ของอังคารซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มีความสร้างสรรค์ด้านการใช้ภาษา

ลำดับสุดท้ายของขั้นตอนการแปล ได้แก่ การวิเคราะห์ภาพบริบทในความคิดของการใช้ภาษาปลายทางของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล ซึ่งเป็นการถ่ายทอดใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับที่สรุปไว้ในหัวข้อ 6.2 ผ่านการวิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้วิจัยในฐานะผู้แปล โดยให้ความสำคัญกับ “ลักษณะ” ของการใช้ภาษา ไม่ใช่ “คำ” ที่ปรากฏอยู่ในกวีนิพนธ์ แล้วใช้เครื่องมือสื่อสารในสังคมปลายทางที่ใกล้เคียงกับเครื่องมือสื่อสารต้นทางมากที่สุดที่จะทำได้ ดังตัวอย่างที่นำมาแสดงต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดการเล่นคำพ้องเสียง ที่ปรากฏอยู่ในบทที่หนึ่งและบทที่สาม เนื่องจากการทำงานแยกเป็นรายบท ผู้แปลจึงพยายามถ่ายทอดการเล่นคำพ้องเสียงในทั้งสองบทดังกล่าว โดยในบทที่หนึ่ง เริ่มจากการถ่ายทอดใจความสำคัญ "ตระกูลทุจจริต จิตใจตกต่ำ" ผู้แปลตัดสินใจเลือกคำว่า "pedigree" ถ่ายทอดความหมายของ "ตระกูล" แล้วนำมาเล่นคำพ้องเสียงกับคำว่า "pet degree" ซึ่งหมายถึง ระดับสัตว์เลี้ยงหรือเดรัจฉาน จึงเป็นการเปรียบเทียบตระกูลนี้ที่ตกต่ำลงไปอยู่ในระดับเดียวกับเดรัจฉาน ในทำนองเดียวกัน การทำงานในบทที่สาม ผู้แปลพยายามถ่ายทอดใจความสำคัญ "เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย" โดยบริภาษกลุ่มนักการเมืองนี้ว่ามาจากนรก คือ "party from hell" ที่ไม่เกรงกลัวกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่งคือ ไม่เคารพกฎหมาย ซึ่งผู้แปลใช้ "to hail with their mocking shameful act" คือ กระทำสิ่งที่น่าละอายอย่างหน้าชื่นตาบาน แทนที่จะเป็น "to hell with their mocking shameful act" หรือ จงตกนรกเพราะการกระทำที่น่าละอาย ทำให้เกิดการเล่นคำพ้องเสียงของ "hell" กับ "hail" ที่ให้ความหมายในทิศทางตรงกันข้าม

2. การถ่ายทอดการแปลงคำ ที่ปรากฏอยู่ในบทที่สามและบทที่ห้า จากใจความสำคัญในบทที่สาม "เหล่าตระกูลและพวกพ้องร่วมกันทุจจริตอย่างมโหฬารโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย" ผู้แปลตัดสินใจใช้คำว่า "ad hoc pack" คือ ฝูงสัตว์ที่รวมกันเฉพาะกิจ โดยฝูงสัตว์หมายถึงเหล่าตระกูลและพวกพ้องที่เปรียบได้กับเดรัจฉานที่รวมตัวกันเพื่อทุจจริต แล้วนำมาแปลงเป็นคำว่า "hog pact" หมายถึง ข้อตกลงของหมูที่ใช้เป็นตัวแทนของความตะกละหรือความโลภ จึงเป็นการแปลงคำโดยที่ทั้งสองคำกล่าวถึงเหล่าตระกูลและพวกพ้องในฐานะเดรัจฉานที่รวมกันทุจจริต ส่วนในบทที่ห้าที่กล่าวถึงหนองงูเห่า ซึ่งเป็นชื่อเฉพาะของโครงการสนามบินในขณะนั้น น่าจะไม่ใช่ที่รู้จักในสังคมปลายทาง และน่าจะไม่ใช่ใจมากขึ้นอีกถ้าผู้แปลนำชื่อนี้มาแปลง ดังเช่นที่ต้นฉบับแปลงเป็น "หนองงูเหลือม" ผู้แปลจึงตัดสินใจใช้ชื่อสนามบินในปัจจุบัน คือ "Suvarnabhumi" เพื่อให้ผู้อ่านในสังคมปลายทางมีโอกาสเข้าใจมากขึ้น แล้วแปลงชื่อทักษิณที่เขียนในภาษาอังกฤษว่า

“Thaksin” เป็น “Thug-Sin” แทน ซึ่ง thug หมายถึงผู้กระทำความผิดกฎหมาย จึงมีนัยเชิงลบ สอดคล้องกับคำว่า “มารแม่่ว”

3. การถ่ายทอดการสร้างสรรค์คำในบทที่สี่และบทที่ห้า ด้วยสถานภาพและบทบาททางสังคมของผู้แปล ผู้แปลต้องคำนึงถึงการสร้างคำใหม่ที่เชื่อมโยงกับความเข้าใจของผู้อ่านภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันก็ลดโอกาสที่ผู้อ่านปลายทางอาจเข้าใจว่าพิมพ์ผิด ผู้แปลผลิตบทที่สี่และห้าดังนี้

The parasitic pig Singapore, ain't it,
scavenging indiscriminately,
all offered on altar the damnwit.
Even foul puke gurgled down in merry.

“Suvarnabhumi” fallen for their feed.

'Cause damned nederbastard “Thug-Sin”, “Siam” bleeds.

คำใหม่ ได้แก่ damnwit และ nederbastard ซึ่งผู้อ่านน่าจะเข้าใจความหมายได้ทันที โดยผู้แปลใช้เพียงการนำคำมารวมกันโดยไม่เว้นวรรคอย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนทดสอบบทแปล จำเป็นต้องปรับแก้เพื่อให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจ ผลที่ได้ไม่สามารถถ่ายทอดการสร้างสรรค์คำใหม่ในบทแปลทั้งสองบทได้

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับดังกล่าวข้างต้นกับบทแปลภาษาอังกฤษ สามารถสรุปเป็นตารางเทียบเคียงลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับที่ถ่ายทอดสู่ฉบับแปลได้ดังนี้

ตารางที่ 4

การเทียบเคียงลักษณะทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับและบทแปล

ลักษณะทางวรรณศิลป์ในต้นฉบับ	วรรณศิลป์ที่ใช้ในฉบับภาษาอังกฤษ
การไม่เคร่งครัดต่อโครงสร้างกลอนแปด	อิงโครงสร้าง Sonnet ที่คุ้นเคยในสังคมปลายทาง
การใช้ภาษาธรรมดาพร้อมสมัย	ใช้ภาษาอังกฤษธรรมดาพร้อมสมัย
การเอ่ยชื่อนักการเมืองในบทสุดท้าย	"Thug-Sin" ปรากฏในบทสุดท้าย
การใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ บทที่ 1, 4	ถ่ายทอดใน บทที่ 1, 3, 4
การใช้อุปลักษณ์	swine, gluttony, fiesta, hog, pig, guzzled, feed
การใช้คำบริภาษและคำไม่สุภาพเรียงต่อกัน	ถ่ายทอดในทุกบท
การเล่นคำพ้องเสียง	pedigree กับ pet degree / hell กับ hail
การแปลงคำ	ad hoc pack เป็น hog pact / Thaksin เป็น Thug-Sin
การสร้างสรรคคำ	ไม่มี

6.4 การทดสอบบทแปล

เมื่อได้บทแปลจากการทำงานสามชั้นตอนข้างต้นแล้ว ชั้นตอนต่อไปเป็นการทดสอบความเข้าใจของผู้อ่านที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทดสอบที่เป็นเจ้าของภาษาอังกฤษจำนวนสองท่าน ผู้ทดสอบท่านแรกอาศัยอยู่ในประเทศไทย ท่านที่สองเป็นชาวอเมริกันที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาและสำเร็จการศึกษาด้านวรรณคดีอังกฤษ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขบทแปลผู้ทดสอบและผู้แปลพยายามคงการถ่ายทอดลักษณะทางวรรณศิลป์ไว้ให้มากที่สุด กวีนิพนธ์ที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งสี่ชั้นตอน ได้เป็นบทแปลภาษาอังกฤษ ดังที่นำมาแสดงไว้คู่กับต้นฉบับ ภายใต้หัวข้อ 5

7. อภิปรายผล

7.1. ความยืดหยุ่นในการแปล

แนวทางการแปลนี้อาศัยใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ที่สรุปได้จากต้นฉบับมาเป็นหลักในการผลิตบทแปล จึงเกิดความยืดหยุ่นในการแปล ตราบใดที่บทแปลถ่ายทอดใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ ดังตัวอย่างเช่น

1. การเล่นคำ “ฉัน” เพื่อโยงกับการทูลจริต ในบทที่หนึ่ง เมื่อเทียบเคียงประเด็นการเล่นคำ ผู้แปลสามารถเล่นคำ “pet degree” ที่โยงกับความเป็นเดรัจฉานได้ โดยยังคงพยายามรักษาใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์

2. ในทำนองเดียวกัน การแปลงคำ “กฏหมา” ในบทที่สามกล่าวถึงการไม่เคารพกฎหมายเยี่ยงเดรัจฉาน ขณะที่การเล่นคำ “ad hoc pack” กับ “hog pact” ในบทแปล กล่าวถึงกลุ่มนักการเมืองเดรัจฉานที่มีพฤติกรรมทูลจริต อย่างไรก็ตาม เพื่อคงใจความสำคัญเกี่ยวกับการไม่เคารพกฎหมาย ผู้แปลกล่าวถึงการไม่เคารพกฎหมายไว้ในบทแปลสองบาทสุดท้ายของบทที่สาม

3. ต้นฉบับบทสุดท้ายเป็นบทปริภาษที่แรงที่สุดของกวีนิพนธ์นี้ ประกอบด้วยคำปริภาษได้แก่ “ต่ำช้า” “สัตว์นรกชิงหมาเกิด” “คลั่ง” และ “ชั่ว” ด้วยข้อจำกัดของการถ่ายทอดเป็นโครงสร้าง sonnet ที่มีเพียงสองบรรทัดในบทสุดท้าย ผู้แปลจึงรักษาความเป็นบทปริภาษไว้ด้วยเพียงคำว่า “damn bastard”

7.2 การสื่อความหมายที่อาจด้อยลง

การสร้าง ความเทียบเคียงในด้านใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์ควบคู่กัน อาจทำให้การสื่อความหมายด้อยลงไป เมื่อเทียบกับการแปล

ที่มุ่งสื่อความหมายเพียงอย่างเดียว เห็นได้ชัดจากบทที่หนึ่ง ต้นฉบับใช้วรรณศิลป์ กล่าวถึงคำๆ หนึ่งที่คลี่คลายเป็นอีกคำหนึ่ง เมื่อถ่ายทอดลงเป็นบทแปล ผู้ทดสอบ บทแปลไม่เข้าใจความหมาย ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการใส่วงเล็บ แต่การสื่อความหมาย ก็ยังคงไม่ชัดเจนนักเพื่อแลกกับการสื่อลักษณะทางวรรณศิลป์

7.3 ความแตกต่างระหว่างต้นฉบับกับฉบับแปล

เมื่อยึดเพียงใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์เพื่อความเข้าใจ ของผู้อ่านปลายทาง ต้นฉบับและฉบับแปลอาจแตกต่างกันได้มาก ดังเช่นในบท สุธท้ายที่ต้นฉบับและฉบับแปลกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำต่างกันโดยสิ้นเชิง

8. สรุป

แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Van Dijk, 2009) สามารถนำมา พัฒนาเป็นกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ที่มุ่ง ถ่ายทอดต้นฉบับสู่บทแปลใน 2 ด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ ใจความสำคัญ และ ลักษณะทางวรรณศิลป์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ กระบวนการแปลนี้ เป็นแนวทางการ สร้างความเทียบเคียง 2 ด้านดังกล่าวควบคู่กัน จึงนับเป็นกระบวนการแปลอีก แนวทางหนึ่งที่เหมาะจะนำมาใช้แปลกวีนิพนธ์ หรืออาจรวมถึงงานเขียนประเภท อื่นที่มีความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดด้านใจความสำคัญ หรือวรรณศิลป์ ผู้แปลต้องศึกษาทำความเข้าใจภูมิหลังของบริบทเฉพาะที่ เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์นั้น ทั้งในระดับสังคมและระดับปัจเจกบุคคล การศึกษาระดับ สังคมเป็นการทำความเข้าใจภาพรวมของบริบทเฉพาะของเรื่องที่กำลังกล่าวถึงที่สังคม ต้นทางมองร่วมกัน รวมถึงบรรทัดฐานการใช้ภาษาในสังคมนั้น ส่วนการศึกษา

ระดับปัจเจกบุคคลก็เพื่อเข้าถึงทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของกวีต่อบริบทนั้น อันเป็นแรงจูงใจในการประพันธ์ ตลอดจนเป็นการทำความเข้าใจความหมายของ ภาษาที่กวีใช้ หลังจากนั้นผู้แปลจึงศึกษาเนื้อหาของกวีนิพนธ์ต้นฉบับ เพื่อสกัด ใจความสำคัญและลักษณะทางวรรณศิลป์สำหรับถ่ายทอดลงในบทแปล โดยผู้แปล ต้องคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องและบรรทัดฐานการใช้ภาษาในสังคมปลายทาง ซึ่ง เป็นการวิเคราะห์ในระดับสังคมเพียงระดับเดียว

เนื่องจากกวีนิพนธ์มีเนื้อหาหลากหลาย การนำกระบวนการแปลนี้มาใช้ ผู้แปลจึงต้องปรับแบบจำลองให้เข้ากับบริบทเฉพาะที่กล่าวถึงในแต่ละกวีนิพนธ์ ทั้งยังต้องพิจารณาองค์ประกอบแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการสื่อกวีนิพนธ์และบท แปล ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละกวีนิพนธ์และการทำงานแปลแต่ละครั้ง แบบจำลองของกระบวนการแปลตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงอาจ ผันแปรได้ตามบริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

รายการอ้างอิง

หนังสือ

เซน นคร. (บ.ก.). (2534). *คุยกับกวี อังคาร กลฺยาณพงศ์*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนว*

ภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย.

กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ. คณะอักษรศาสตร์,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- รินฤทัย สัจจพันธ์. (บ.ก.). (2554). *๘๐ ปี อังคาร กัลยาณพงศ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2551). *ครบรอบ ๘๑ ปี อังคาร กัลยาณพงศ์*. งานแสดงผลงานศิลปกรรมของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์), โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญาวิ สายบัว. (2553). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สัมพันธ์ ก้องสมุทร. (บ.ก.). (2556). *อังคาร กัลยาณพงศ์ กวีสามภพชาติ*. โครงการอนุรักษ์และเชิดชูเกียรติศิลปินเอกของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: วีสี ศรีเอชเอ็น.
- อังคาร กัลยาณพงศ์. (2551). *มัจฉาวนรังสรรค์*. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.
- อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์. (2557). *บันทึก (ความทรงจำ) ถึงพ่ออังคาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พลัสเพรส.
- Bassnett, S. (2014). *Translation studies*. (4rd ed.). London: Routledge.
- Felluga, D. F. (2015). *Critical Theory: The Key Concept*. New York: Routledge.
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A Disciplinary Approach*. London: Sage. Retrieved from <http://www.discourses.org/OldBooks/Teun%20A%20van%20Dijk%20-%20Ideology .pdf>
- Van Dijk, T. A. (Ed.). (2007). *Discourse as Social Interaction*. London: Sage.
- Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Context: A Sociocognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Van Dijk, T. A. (2009). *Society and discourse: how social contexts influence text and talk*. Cambridge: Cambridge University Press.

Van Dijk, T. A. (Ed.). (2011). *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. (2nd ed.). London: Sage.

วิทยานิพนธ์

พิทยา เจริญสุวรรณ. (2520). *ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์*. ปริญญาโท, การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ

ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

เกษียร เตชะพีระ. (1 พฤศจิกายน 2546). *เศรษฐกิจ-การเมือง ในระบอบทักษิณ*. มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน. สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก <http://v1.midnightuniv.org/midarticle/newpage46.html>

เกษียร เตชะพีระ. (19 เมษายน 2558). *การเมืองวัฒนธรรม เกษียร เตชะพีระ “กัณฑ์รัฐธรรมนูญ”*. *มติชนสุดสัปดาห์*. สืบค้น 18 กันยายน 2560, จาก เว็บไซต์สำนักข่าวเจ้าพระยา <http://chaoprayanews.com/blog/article/2015/04/19/%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%94%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3-%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%97/>

จักร์ พันธุ์ชูเพชร. (ม.ป.ป.). *รัฐกับการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสังคม: วิเคราะห์รัฐบาลช่วงปี พ.ศ. 2544-2549*. สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_147.pdf

- ตลาดหนังสือแปลไทยเป็นเทศ ในบริบทตลาดโลกจากปากคำผู้เล่นจริงเจ็บจริง.
(ม.ป.ป.). สืบค้น 21 กันยายน 2560, จากเว็บไซต์ประพันธ์ศาสตร์,
<http://www.praphansarn.com/article/detail/1121>
- ชนชาติ ประทุมสวัสดิ์. (2557). บทวิเคราะห์ระบอบการเมืองการปกครองไทย
ระหว่างประชาธิปไตยจอมปลอมเปรียบเทียบกับอำมาตยาธิปไตย.
สถาบันรัฐศาสตร์. สืบค้นจาก <http://www.rajapark.ac.th/2014/wp-content/uploads/2014/07/26-07-2557-14-21.pdf>
- เปิดบทวิเคราะห์การเมือง 'ธีรยุทธ' ฉบับเต็ม. (18 มีนาคม 2555). คมชัดลึก.
สืบค้น 18 กันยายน 2560 จาก <http://www.komchadluek.net/news/politic/125702>
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2551). บทที่ 11 "ระบอบทักษิณ" และการเมืองหลังระบอบ
ทักษิณ. การเมืองไทยสมัยใหม่ (น. 119 - 132). ภาควิชาปกครอง,
คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก
<http://www.polsci.chula.ac.th/pitch/modernthaipolitics2012/mtpf1d1.pdf>
- มงคล สงปรารงค์. (2551). ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ.
ปริญญาหมาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์
และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจาก
<http://www.deepsouthwatch.org/sites/default/files/Mongkol%20-%20Legitimacy.pdf>
- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2553). นามานุกรมนักเขียน-นักแปล. สืบค้น
21 กันยายน 2560 จาก http://www.ocac.go.th/document/book/book_1123.pdf
- อุเชนทร์ เชียงเสน. (ม.ป.ป.). พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย. สถาบัน
พระปกเกล้า. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A1%E>

0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3
 %E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8
 %99%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%
 B8%AD%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%
 E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B9%8
 4%E0%B8%95%E0%B8%A2

- Aglionby, J. (2006, September 19). *Profile: Thaksin Shinawatra*. The Guardian. Retrieved September 17, 2017 from <https://www.theguardian.com/world/2006/sep/19/thailand1>
- Boonyaketmala, B. (2008, Jan 9). Lost in translation: Marcel Barang in perspective. *Bangkok Post*. Retrieved September 21, 2017 from <https://www.pressreader.com/thailand/bangkok-post/20080109/281758444962790>
- Erker, E. K. (2010, February 23). Man of letters. *Bangkok Post*. Retrieved September 21, 2017 from <https://www.pressreader.com/thailand/bangkok-post/20100222/283356173278994>
- Erker, E. K. (2013, February 3). Literary gems found in translation. *Bangkok Post*. Retrieved September 21, 2017 from <http://www.bangkokpost.com/print/334015/>
- Mullen, J. (2013, November 27). *10 questions: What's behind the protests in Thailand?*. CNN. Retrieved September 17, 2017 from <http://edition.cnn.com/2013/11/26/world/asia/thailand-protests-explainer/index.html>
- Pajevic, M. (Jan, 2014). Translation and Poetic Thinking. *German Life and Letters*, 67(1), 6 – 21. Retrieved April 27, 2016, from Wiley

Subscription Services, Inc. Language: English. Database:
Academic OneFile.

Simon, L. M. (2014). *Can Thailand Avoid Another Coup?*. National Geographic News. Retrieved September 17, 2017 from <http://news.nationalgeographic.com/news/features/2014/01/140113-thailand-red-yellow-shirts-thaksin-bhumibol-insurgency-bangkok-world/#.WZWpS1EjHIU>

Thailand's anti-democracy protests merit a rebuke from the U.S. (2014). Washington Post. Retrieved October 20, 2017 from https://www.washingtonpost.com/opinions/thai-lands-anti-democracy-protests-merit-a-rebuke-from-the-us/2014/01/15/ca2205a8-7e1b-11e3-95c6-0a7aa80874bc_story.html?tid=auto_complete&utm_term=.102a25be4442

Thaksin times: Thailand's coup-makers punish two former prime ministers. (2015, Jan 29). Economist. Retrieved September 17, 2017 from <https://www.economist.com/news/asia/21641294-thailands-coup-makers-punish-two-former-prime-ministers-thaksin-times>

Received: November 7, 2019

Revised: July 25, 2020

Accepted: August 19, 2020